

Найскладніша битва Зеленського

Через три роки після повномасштабного вторгнення росії президент України стикається зі своїм найбільшим страхом: війна без підтримки США.

Три роки тому Володимир Зеленський стояв перед Офісом Президента в Києві, коли російські бомби падали з неба, записуючи військові звернення на свій телефон, що зробило його символом опору.

Спираючись на навички, набуті в його попередній кар'єрі коміка, він швидко опанував мистецтво згуртування глобальної підтримки України, яка зіткнулася з найбільшим вторгненням в Європі з часів Другої світової війни.

«На міжнародній арені він став брендом для України», — сказав Олександр Мережко, голова комітету з міжнародних справ Верховної Ради України та член правлячої партії Зеленського.

Але 1 097 днів потому зусилля України на війні серйозно застопорились. Дональд Трамп тисне на укладання угоди з Росією, залишаючи Київ осторонь та зневажаючи українського лідера. Лідерство Зеленського в найближчі тижні вступає у свою найскрутнішу фазу.

Настала його найважча політична битва. Завдання полягає вже не в тому, як надихнути світ, а в тому, як утримати його на боці України - навіть тоді, коли його зірковий статус втратив силу.

«Як і в будь-якій ролі, успіх має свої межі і з часом втрачає свою силу», — сказав Олександр Роднянський, український продюсер, який заснував канал 1+1, де Зеленський здобув популярність як комік.

Тепер, коли майбутнє країни висить на волосині, актор, який став президентом, опиняється в іншій виставі — де відроджений Трамп переписує для нього сценарій.

«Світ змінився, час змінився, і мені здається, що він цього ще не усвідомив цього», — сказав Роднянський.

Боротьба Зеленського за міжнародну підтримку була повною мірою продемонстрована під час нещодавньої зустрічі тет-а-тет з посланцем Трампа за важкими позолоченими дверима його київського офісу, де спалахнула напруженість щодо майбутнього найважливішого стратегічного альянсу України. Грубий голос, що кричав зсередини, був безсумнівно впізнаваним.

«Він був дуже розлючений», - сказав один із присутніх про українського президента.

Зеленський зіткнувся зі Скоттом Бессентом, міністром фінансів Трампа, через деталі пропозиції, що вимагала 50 відсотків прав на рідкоземельні та найважливіші корисні копалини країни, щоб відшкодувати 500 мільярдів доларів - ціну за минулу військову допомогу, яку Трамп, схоже, взяв нізвідки. Високопоставлені українські чиновники розповіли Financial Times, що Бессент також вимагав від Зеленського підписати угоду негайно.

Але український президент відмовився, після чого заявив журналістам, стоячи поруч із помітно схвильованим Бессентом, у якого тремтіли руки, що Київ відвезе угоду до Мюнхена через кілька днів, де вона буде обговорена з віце-президентом Джей-Ді Венсом та іншими офіційними особами США.

Станом на кінець неділі угода все ще не була погоджена, навіть після багатогодинних переговорів, що тривали протягом кількох днів. Українські посадовці досі чинять опір тиску з боку США підписати угоду, яка не включає обіцянку продовження військової допомоги та гарантій безпеки, але Вашингтон посилює свої зусилля.

Дехто в Києві вважає нещодавню словесну війну Трампа із Зеленським спробою тиску на Україну, щоб та прийняла угоду про видобуток корисних копалин. Президент США назвав свого українського колегу «диктатором без виборів» — Київський уряд не може за законом провести вибори під час воєнного стану — і безпідставно звинуватив його у розв'язанні війни.

Трамп також зачепив тему популярності Зеленського, неправдиво стверджуючи, що рейтинг підтримки українського президента впав до всього 4 відсотків. Хоча

рейтинг довіри до Зеленського знизився з високих 90% під час війни, але він залишається значно вищим, ніж стверджує Трамп. Нещодавнє опитування незалежного Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) показало, що 57% українців все ще довіряють своєму лідеру.

Зеленський, чия команда заявила, що він, як і Трамп, тонкошкірий і чутливо реагує на критику, потім різко висловився щодо Трампа, сказавши, що президент США живе в російській «дезінформаційній бульбашці».

Мережко стверджував, що Зеленський не націлювався особисто на Трампа, додавши, що це була «констатація факту з його точки зору». Він пояснив, що Зеленський «просто констатував», що деякі люди з оточення Трампа надавали йому «неправдиву інформацію», можливо, отриману з російської пропаганди.

«Іноді нам потрібно враховувати не лише те, що ми хочемо сказати, але й те, як це буде сприйнято іншою стороною, або як це буде спотворено», — додав Мережко.

Колишній український високопосадовець, який тісно співпрацював з президентом, висловився більш прямо: «Зеленський дозволив своїм емоціям вплинути на його рішення, що трапляється час від часу.»

«Він потрапив у халепу, тому що дав чесну і негайну відповідь», — сказав він.

Ключовою проблемою, схоже, є відсутність тісної та регулярної комунікації між командою Зеленського та Білим домом Трампа. «Існує комунікаційний розрив», - сказав Мережко.

Під час конфіденційної зустрічі Зеленського та Бессента, керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак сказав FT, що було «складно» налагодити тісні зв'язки з новою адміністрацією.

Єрмак повідомив, що він контактував з радником з питань національної безпеки Майком Вольцем і спеціальним представником Трампа з питань України Кітом Келлоггом.

Ці відносини, однак, все ще нові і далекі від міцного зв'язку, який Єрмак встановив з Джейком Салліваном, радником з національної безпеки колишнього президента США Джо Байдена, якого український урядовець часто називав своїм «близьким другом». Обидва чоловіки були на зв'язку майже щодня протягом останніх трьох років.

Натомість, колишній високопоставлений урядовець заявив, що «не схоже, що між Зеленським і людьми Трампа ведеться справжня розмова». Єрмак «вклав усе» у відносини з колишнім держсекретарем Трампа Майком Помпео, а Зеленський прислухається до сенатора-республіканця Ліндсі Грема, «але його вплив переоцінюють», - додав колишній чиновник.

Однак на тлі цих викликів є ознаки того, що конфронтаційна позиція Трампа має непередбачуваний ефект. Замість того, щоб ізолювати Зеленського, його висловлювання можуть зміцнити внутрішню підтримку українського лідера.

Олександр Прокудін, голова Херсонської обласної військової адміністрації, у інтерв'ю з Financial Times зазначив, що в останній політичній риториці він бачить відлуння перших днів війни. «Повномасштабне вторгнення путіна об'єднало Україну та її народ, - сказав він. «Тепер вони згуртовують людей навколо нашого президента, зміцнюючи його підтримку, щоб він витримав це... [Трамп] насправді підвищує рейтинги Зеленського».

Прокудін не єдиний, хто спостерігає зміни. Інші попереджають, що зусилля, спрямовані на послаблення позицій Зеленського, є частиною ширшої стратегії тиску на Україну з метою примусити її до не вигідної мирної угоди.

Євгенія Закревська, українська правозахисниця і військовослужбовиця, зазначила у широко обговорюваному пості в соцмережах, що переговорна спроможність країни піддається прямій атаці.

«Її ставлять під сумнів з однією конкретною метою: послабити наші переговорні позиції і змусити нашого представника підписати не вигідну, шкідливу, руйнівну для нас мирну угоду», - сказала Закревська.

Вона закликала українців об'єднатися навколо обраного лідера, наголосивши, що демонстрація єдності зараз - як і в перші дні повномасштабного вторгнення росії - є критично важливою для протистояння зовнішньому тиску.

«Їм потрібно зламати не одну людину, а всіх нас, - сказала вона. «І вони зламують свої зуби об нас».